

Ruimte en denkvermogen

– Edi D. Bilimoria

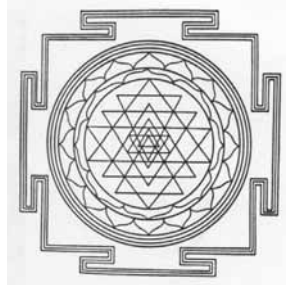
Paul Brunton:

Wij moeten beginnen met het vergeestelijken van de Ruimte en het ruimtelijk maken van het Denkvermogen.

Ludwig van Beethoven:

Brahma; zijn geest is in zichzelf gewikkeld.

Hij, de machtige, is aanwezig in ieder deel van de ruimte.

Dr. Edi D. Bilimoria is raadgevend ingenieur, musicus en een welbekend lid van de TS in het Verenigd Koninkrijk.

Bovenstaande twee aanhalingen – de eerste van een transcendent filosoof¹ en de tweede van een subliem componist – vatten de kern van deze korte dissertatie samen. Als er voldoende contemplatie en meditatie gegeven wordt aan deze verheffende passages, hoeven hier geen woorden meer aan toegevoegd te worden. Het volgende kan de lezer echter helpen bij het begrijpen waarom de esoterische wetenschappen consistent bevestigen dat Ruimte en Tijd tegelijkertijd bestaan, *pari passu*.

Het is axiomatisch dat manifestatie, op elk niveau, gaat om een drievoudigheid als product van een tweevoudigheid. Net zoals elektrische stroom de derde factor is die voortkomt uit de twee polariteiten, de positieve en de negatieve, zo gaat manifestatie over de interactie van geest, de positieve pool, en materie, de negatieve pool. Soortgelijke termen als geest en materie zijn de termen mannelijk en vrouwelijk, zaad en grond, leven en vorm enzovoort. Dit zijn alle gegeneraliseerde abstracte termen, die niet begrepen moeten worden in enige fysieke zin. Hier lopen wij dus onmiddellijk het

risico dat we vast komen te zitten in terminologie. Daarom is het essentieel om het fundamentele principe te begrijpen. Met 'geest' bedoelen wij het universele bewustzijn, of denkvermogen. Met 'materie' bedoelen wij zeker niet fysieke stof, maar veeleer dat materieprincipe (soms bedoeld als substantie) dat het veld biedt waarin de geest uitgedrukt kan worden. Aldus is de actie van de geest centrifugaal, daar zijn actie middelpuntvliedend is, en die van materie centripetaal daar zijn actie inperking (vandaar middelpuntzoekend) van de naar buiten gerichte impuls van de geest inhoudt. Met andere woorden, materie is de uitdrukking van gemanifesteerde geest; geest is de veroorzaker en materie het gevolg. Alle manifestatie is het resultaat van een samenspel tussen de primaire dualiteit van geest en materie, een feit dat onduidelijk wordt verklaard door filosofen en mystieke wetenschappers sinds onheuglijke tijden.²

Wat is nu 'ruimte'? Het is de bekleding of het kleed van het denkvermogen³. Met andere woorden, de materie van het denkvermogen. Laten wij eens kijken waarom. Het woord 'brahma' komt uit het Sanskriet *brh*, dat betekent 'expansie'. De creatieve impuls expandeert, of ademt uit als de uitgestrekte expansie van Kosmos-Ruimte. Let op dat de expansie zich voordoet *als* de 'ruimte', niet *in* de ruimte, want de ruimte is geen doos of container waarin brahma zijn expansie verricht, veeleer vormt zijn expansie de Ruimte.⁴ De ruimte (kosmos) is zijn uitdrukking en veld van manifestatie, waarbij zijn bekleding getrokken is uit zijn eigen essentie die geest is, of het denkvermogen zelf. Ook hier moeten wij oppassen niet de vergissing te begaan het denkvermogen en de ruimte te zien

als een te onderscheiden dualiteit. Dat zijn ze niet. Het zijn twee aspecten van één principe: net als een spin zijn web weeft uit zijn eigen lichaamsuitscheiding, zo is de ruimte de 'uitscheiding' of projectie van het denkvermogen, zijn gemanifesteerde uitdrukking.⁵

Maar waarom zouden wij de 'ruimte' vergeestelijken? Dit is een manier om ons bewust te worden dat de ruimte die geschapen wordt door de activiteit van het denkvermogen, dat wil zeggen het veld van het denkvermogen, dezelfde aard heeft als het denkvermogen. In Beethovens woorden, dat 'Brahma ... aanwezig is in ieder deel van de ruimte', zoals ook Beethoven, of liever zijn bewustzijn, aanwezig is in elke noot van zijn muziek. Dan worden wij door het verruimtelijken van het denkvermogen eraan herinnerd dat het denkvermogen, juist door zijn geaardheid, zijn uitgaande zelfexpressie moet nastreven en zichzelf manifesteren en daardoor de sfeer van zijn eigen activiteit omwikkelt en zich bezielt.

Als wij tenslotte diep in de Ruimte kijken verandert zijn karakter van de vertrouwde verschijning van een uitgaand feit dat door de fysieke zintuigen herkend wordt tot wat in feite een mentale factor is. Ook al lijkt het zo te zijn, de 'ruimte' is geen intrinsieke eigenschap van de uiterlijke wereld, maar een innerlijk gericht, subjectief element dat ons hele perspectief van de zogenaamde objectieve wereld conditioneert.

Verwijzingen

1 Paul Brunton, *The Hidden Teaching Beyond Yoga*, Century, 1987, p.185.

2 Bijvoorbeeld kan worden aangetoond dat het gehele werk van Newton, van zijn mechanica, optiek, alchemie, kerkgeschiedenis en chronologie, één gedachtegoed vormt waarin hij twee fundamentele krachten in de natuur identificeert: de samen-trekkende, middelpuntzoekende zwaartekracht, en één enkele expanderende kracht die niet alleen werkt in de uitstraling van licht, in chemische samenstelling en biologische groei, maar ook het denkvermogen en gedrag van mensen bestuurt.

3 Preciezer geformuleerd is het de Ruimte-Tijd dualiteit die het materiaal van de Kosmos weeft: Ruimte als schering en Tijd als inslag op 'het brullende weefgetouw van de Tijd' in de woorden van Beethovens grote bewonderaar, Goethe. Maar zulke technische zaken voeren te ver voor

deze korte uiteenzetting en worden in detail verklaard in het artikel van Edi Bili-moria, 'Het kleed van de Kosmos' in het decembernummer 1999 en het oktober-nummer 2000 van *Theosofia*.

4 Er bestaat een merkwaardige overeenkomst met de oerknaltheorie die stelt dat het vroege universum bestond als een bijna dimensieloos punt dat daarna expandeerde (na de oerknal) als ruimte. Maar er wordt benadrukt dat de esoterische leerstellingen geen letterlijke, fysieke interpretatie van de oerknaltheorie ondersteunen, want de expansie is een verandering van toestand en niet van volume.

5 Expres voorzien van een afbrekingsstreepje om de innerlijke betekenis 'eruit drukken' naar voren te brengen.

Uit: *The Theosophist*, mei 2005
Vertaling: A.M.I.

Vrij zijn van elk gezag, van het eigene of van dat van een ander, is sterven voor alles van gisteren, zodat je geest altijd fris is, altijd jong, onschuldig, vol kracht en hartstocht.

Het is alleen in die staat dat men leert en opmerkt. Hiervoor is veel gewaar-zijn nodig, daadwerkelijk gewaarzijn van wat er omgaat in jezelf, zonder dit te verbeteren of te zeggen wat het wel of niet had moeten zijn, want op het moment dat je het verbetert, heb je een ander gezag gevestigd, een censor.

Uit: J. Krishnamurti, *Laat het verleden los*